

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Qvæstio XII. De satisfactione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

fectione suspicari etiam in genere quod superior vel confessorius possit uti notitia ex confessione habitâ, v. g. suffragium ei denegando, eum amouendo ab officio honorifico.

2. Quia in plerisque casibus relatis, vel similibus est difficillimum eam circumspectionem adhibere, quæ requiritur, ut non innotescat alijs, vel saltem penitenti confessarium uti notitiâ confessionis.

3. Regimen rerum humanarum longè distat ab hoc Sacramento, & ab eo minimè debet dependere.

4. Cùm inferior, per se loquendo, debeat adire superiorem pro casu reservato, esset onus durissimum, si is sese posset dirigere in gubernatione subditi ex notitiâ in confessione comparatâ.

Quare licet prior sententia multos habeat aucthores.

Dico 1. quod confessarius non teneatur se illi conformare, sed possit sese gerere, perinde ac si nihil audivisset, neque incurret pœnas, si quæ ferrentur contra eligentes indignum &c. quia leges intelliguntur de ijs, qui norunt indignitatem &c. notitiâ in humano conuictu comparari solitâ.

Dico 2. neque potest sese illi conformare, si aliquâ lege sit ei prohibitum, prout prohibitum est Superioribus Regularibus per decretum Clementis Octavi de casuum reservatione editum vigesimo sexto Maij, anno 1594. §. 6. ubi dicitur: *Tam superiores pro tempore existentes quam confessarii, qui postea ad superioris gradum fuerint promoti, caveant diligentissime ne cā notitiâ, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem referantur.* quod decretum obligare sub mortali patet ex §. ultimo, ex quo patet non continere solam directionem, sed etiam præceptum. cùm ergo res sit gravis, eius transgressio erit mortalis; & cùm Pontifex voluerit consulere subditis, & integritati, & puritati confessionis; constat illud decretum omni euentu obligare.

Vnde iuxta illud superior pro nullo religionis bono potest sese in suo regimine dirigere ex notitiâ habitâ ex confessione, non potest subditum ab officio etiam amovibili removere, non potest eum alio mittere, clausuram melius custodire, ostium claudere, solitum egressum de domo negare, in mores subditi acriter inuigilare &c. quod intelligitur de notitiâ per illos in confessione comparatâ, quia si resciant ab aliquo, qui iuxta priorem sententiam in genere monuerit, poterunt uti in suâ gubernatione huiusmodi notitiâ, non minùs quàm magistratus aliquis civilis.

Prædictum decretum non tangit inferiores, ut patet ex eius verbis; qui proinde nihil contra illud faciunt, si indigno in casu dubij negent suffragium &c. in societate tamen vsus prioris sententiae omnibus confessarijs est prohibitus anno 1590.

QUESTIO XII.

De satisfactione.

D V B I V M I.

Utrum remissâ culpâ remaneat pœna temporalis propter peccatum persolvenda?

X dictis quaest. 86. art. 4. facile patet huius dubij resolutio, scilicet deletâ culpâ non semper condonari totam pœnam, sed interdum relinqui aliquid pœnæ persolvendum in hoc, vel futuro saeculo, quod licet negent hæretici nostri temporis, ut patet ex Bellarmino libr. 4. de penitentia cap. 2. & alijs qui contra hæreticos scripserunt; est de fide definitum in Trident. sess. 6. can. 30. & sess. 14. can. 12. supponiturque can. 13. & docetur sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 8. traditur etiam in Florent. de purgatorio, & supponitur decreto de Sacramentis, de Sacramento penitentiae, dum inter eius partes recensetur satisfactio, patet etiam ex varijs scripturæ locis, ex quibus constat deletâ culpâ non semper simul totam pœnam deleri. 2. Regum 12. remisso Davidis peccato idem punitur morte filij, punitur etiam post obtentam remissionem peccati ob numeratum populum cap. 24. eiusdem libri, quæ pœnæ non solum fuerunt instructio, ut de cætero similia peccata caueret, sed se habuerunt per modum vindictæ, ut patet cap. 12. cit. ubi dicit Propheta Nathan quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini, propter verbum hoc filius, qui natus est tibi, morte morietur. idem docent patres, August. libr. 2. de peccatorum meritis cap. 34. & alibi, & plures alij passim citari soliti, & quibus dubio sequenti aliquos referemus.

Neque huic veritati obstant varia, quæ adferunt hæretici, quod videlicet, si post remissionem culpæ homo remaneat debitor alicuius pœnæ temporalis, Deus recordabitur peccati, contra id quod dicitur Ezechielis 18. ad quod Respondetur negando assumptum ad sensum Scripturæ: quia Deus eo sensu dicitur non recordari peccati, cuius hominem penitet, quod eum propter huiusmodi peccatum non punit pœnâ aternâ, seu morte aternâ, de quâ apud Ezechielem est sermo.

2. Quod id videatur derogare satisfactioni Christi, ad quod Respondetur negativè: si enim Christi merito, & satisfactioni, eiusque infinitæ perfectioni non repugnet, quod non remittantur nobis peccata, neque gratia infundatur absque nostra Cooperatione, vel susceptione Sacramentorum, ita eiusdem perfectioni non repugnat, quod remissâ culpâ & pœnâ aternâ remaneat reatus pœnæ temporalis, pro quâ per Dei gratiam ex Christi meritis satisfacere possumus, ratio est, quod licet satisfactio Christi sit infinite digna: ea tamen nobis non prodest, nisi nobis applicetur; noluit autem eam nobis ita applicari, ut quotiescumque remittitur culpa, remittatur & pœna integra, sed convenienter diuinæ iustitiæ, & providentiæ aliquid relinqueretur pro quo ex eiusdem meritis satisfacere possemus.

Quærent

36.

Veritas Cathol.

Trident.

Florent.

August.

Obiectio 1.

Resp.

Obiectio 2.
Resp.

58.
Quæstionum.

Caietani.
doctrina
satis diffi-
cilis.

59.

60.

Resolutio
Auctoris.

61.

Ceroll.

Quærent autem Doctores, quâ ratione reatus pœnæ temporalis post peccati remissionem relinquatur: aliqui censent id fieri, quod pœnæ temporalis respondeat conuersioni ad creaturam, quæ in omni peccato inuenitur, ita ut remissâ culpâ tollatur auersio, & proinde pœnæ æternæ tam damni, quàm sensus, quæ illi respondet, remaneat tamen pœnæ temporalis respondens conuersioni, ita philosophatur Caiet. tomo 1. opusculorum tract. 4. q. 4. & quidam alij. quæ tamen sententia videtur difficilis, quia homo verè pœnam subit ratione totius peccati, & quidem ratione eius, quod in peccato est præcipuum, quod est auersio à Deo. 2. quemadmodum per remissionem culpæ tollitur moralis auersio à Deo, ita tollitur moralis conuersio ad creaturam, si ergo ex eo, quod tollatur auersio, remittatur pœnæ æternæ, debet etiam remitti pœnæ temporalis. videtur ergo alia huius rei ratio assignanda. pro quo

Notandum hominem peccantem mortaliter, reddi inimicum Deo, atque adeò indignum, qui admittatur ad consortium bonorum ipsius, imò reddi dignum, qui tanquam inimicus in æternum crucietur. peccatum ergo mortale conformiter naturæ suæ est causa, propter quam homo puniatur pœnâ æternâ tam damni, quàm sensus: quando verò ei remittitur peccatum, admittitur ad diuinam amicitiam, ratione cuius illi competit ius ad gloriam, atque adeò conformiter naturis rerum remittitur ei pœnæ æternæ damni, & quia est consentaneum naturis rerum, ut amicus Dei, & admissus ad claræ visionis summum gaudium perficiatur, & sit in statu omnium bonorum aggregatione perfectus, cui repugnat pœnæ æternæ sensus, hæc etiam sublatâ culpâ remittitur, quia tamen iustitia conformiter naturis rerum exigit, ut qui alium offendit, & præsertim principem, aliquam pœnam subeat, quantumuis ad illius amicitiam admittatur, & condonetur ei culpa.

Dicendum, quod conformiter naturis rerum, & ordini diuinæ iustitiæ dimissâ culpâ & homine admissio ad diuinam amicitiam remaneat reatus pœnæ temporalis, atque ita quodammodo ex naturâ rei ita ut sepositâ omni Dei ordinatione positiuâ id sit consentaneum, & ita fundamentaliter, & remotè id oriatur ex naturâ rei: proximè tamen oritur ex diuinâ voluntate, nolente semper gratiam pœnam condonare, sed eam exigente iuxta regulas suæ providentiæ. cum hoc tamen fiat, quod interdum cum remissione peccati tota pœnæ temporalis remittatur, ut contingit in baptismo, imò id potest contingere, quamuis homo per proprium actum peccati remissionem acquirat, & quod actus contritionis, per quem disponimur ad iustificationem, est præstantior, eò plus pœnæ etiam temporalis remittitur.

Ex quo patet, quo sensu dici possit pœnam æternam mutari in temporalem, quando peccatum remittitur: non enim verè, & propriè vna mutatur in aliam, sed ita dicitur, quod desinente reatu pœnæ æternæ, quæ debebatur peccato mortali, quamdiu illud manebat, mutato statu, & remissâ culpâ propter eam, remaneat debitum pœnæ temporalis iuxta diuinæ iustitiæ exigentiam, nisi videlicet homo moriatur in mortali antequam pro illâ pœnâ satisfecerit.

D V B I V M II.

Virum possimus satisfacere pro pœnâ temporali ex peccato remanente?

NEGANT hæretici huius temporis, qui non tantum tollunt necessitatem satisfactionis, sed etiam vim, & utilitatem, ut videre licet apud Bellarminum lib. 4. de penitentia cap. 7. sed contrarium certum est. unde

Dico 1. homo potest satisfacere pro pœnâ temporali ex peccato condonato relicta. est de fide, definita in Trident. sess. 14. can. 3. in hæc verba: Si quis dixerit pro peccatis quoad pœnam temporalem minime Deo per Christi meritum satisfieri penam ab eo inflicti, & patienter toleratis, vel à sacerdote minime, sed neque sponte susceptis, ut ieiunij orationibus, elemosinis, vel alijs etiam pietatis operibus &c. anathema sit. videri potest caput 8. & 9. eiusdem sessionis, & caput 14. sess. 6.

Probatur 1. ex scripturâ, Lucæ 3. Facite fructus dignos penitentiae. qui locus, licet optimè possit explicari de penitentia idoneâ ad obtinendam remissionem ipsius culpæ, potest tamen etiam intelligi de fructibus penitentiae post remissionem ipsius culpæ obtentam: ita ut Sanctus Ioannes Baptista & hortetur peccatores ad penitentiam de peccatis agendam, ut Deo reconcilientur, & simul eos, qui remissionem peccatorum sunt consecuti, ut consequantur remissionem pœnæ remanentis post remissam culpam, in quem potiori sensum prædictum locum interpretantur plures Patres, quos refert Bellarminus lib. cit. cap. 8.

Probatur 2. ex Patribus, qui hortantes homines ad opera penitentiae etiam ad consequendam remissionem pœnæ, supponunt nos pro eâ posse satisfacere. videri possunt Patres citati à Bellarmino, prædicto capite 8. item Ambrosius ad virginem lapsum, cap. 8. dicens: Peccator si iustus non pepercent, à Deo illi parceretur, hoc est, si iudicium sumpsisset. Cyprianus de sermone de lapsis: Penitentia crimine minor non sit, quæ sententia commode etiam eo sensu intelligitur, ut pro grauioribus peccatis maiorem exhibeamus satisfactionem, epist. 8. in fine, ubi docet Deum penitentiam, & satisfactionem esse placandum, plures videri possunt tum apud Bellarminum cap. 9. lib. cit. tum apud Suarez disp. 37. sect. 1.

Probatur 3. ex lege amicitiae, quæ postulat, ut amicus debitor possit satisfacere pro eo, quod salutem amicitiam iuste ab eo exigitur, cum remissâ culpâ non semper remittatur tota pœnæ, sed vel ex naturâ rei, vel ex Dei voluntate (quod non refert ad præsentem cum hæreticis controversiam), quæ remaneat persolueda, ratio amicitiae requirit, ut iustus pro eadem satisfacere possit. ut quid enim relinquatur, si iustus, qui ius habet ad regnum coelorum, & claræ Dei visionem, nequeat pro eâ satisfacere? cum ratione debiti pœnæ retardetur ab illius regni ingressu.

Confirm. ne illud ius inane remaneat, homo potest in purgatorio satisfaciendo tandem obtinere remissionem illius pœnæ, ut est de fide, & traditur in materiâ de purgatorio, ergo potest eandem.

eandem obtinere in hoc saeculo tum voluntarie satisfaciendo, tum satisfaciendo, cum non sit maior ratio, cur id post hanc vitam fieri possit, quam in vita praesenti.

Probatur 4. ex eo quod homo possit per bona opera promereri gloriam caelestem, ergo potest etiam promereri remissionem poenae, seu satisfacere pro poena temporali ex peccato relicta, quae retardat aditum illius gloriae, cum in posteriori non sit maior difficultas, vel ratio, quam in priori, propter quam homo non possit satisfacere.

Dico 2. homo potest de condigno satisfacere pro huiusmodi poena temporali. est communis Theologorum, & patet ex 4. Probatione praecedentis conclusionis. si enim homo possit de condigno mereri gloriam aeternam, vel saltem eius augmentum, (quod alibi ostenditur) nihil obstat quod minus possit de condigno satisfacere pro poena, cum id sit minus, & pia opera non minorem habeant cum posteriori proportionem, quam cum priori, ratio etiam amicitiae id exigit, ut scilicet reconciliatus alicui possit condigne satisfacere pro eo, quod salua amicitia, ab illo exigitur.

Aduerte 1. haec intelligi de poena per se respondente peccato, & ea, quae alias esset in purgatorio sustinenda, non vero de ea, quam Dominus Deus interdum per accidens & extraordinarie decrevit pro peccato infligere, ut patet ex morte filij Davidis, quam pater afflictionibus in eum finem assumptis auertere non potuit.

Aduerte 2. non per quodlibet opus hominis iusti semper satisfieri pro tota poena debita ratione peccati condonati, quod satis patet ex usu Ecclesiae, in qua etiam remissa culpa, interdum varia opera iniunguntur pro satisfactione poenae, quod arguit totam poenam non semper remitti per quodlibet opus satisfactorium. adde quod in ratione satisfactorij non quodlibet opus sit proportionatum quantumlibet magne poenae, quemadmodum in ratione meriti non semper est proportionatum quantumlibet magno gradui gloriae.

Aduerte 3. quod licet operibus habentibus conditiones, quas dubio sequenti trademus, insit quaedam proportio cum poena, etiam praecisa omni Dei promissione, & acceptatione: ea tamen non videantur effectum remissionis poenae habitura in hac vita, non accedente Dei promissione, quia Deus potuisset absque vlla iniustitia nullam aliam satisfactionem acceptare, sed determinate velle hominem in purgatorio satis pati.

D V B I V M I I I.

De conditionibus ad satisfactionem requiritis.

SATISFACTIONEM hic distinguimus a satisfactione, ad quam supponimus requiri statum viatoris, ut communiter Theologi. nam quemadmodum solum tempus huius vitae est tempus meriti, ita solum illud est tempus satisfaciendi, & hinc est quod beati bonis suis actibus non censeantur pro alijs satisfacere, quia scilicet sunt extra statum viae, & merendi. hoc supposito.

Quaeritur 1. an viator, qui consecutus est remissionem peccati, possit in statu peccati mortalis satisfacere pro debito poenae remanentis? ita sentit Scotus dist. 15. q. 1. art. 4. quem quidam alij sequuntur. ratio est, quod homo etiam in peccato existens possit ponere aequale cum poena debitam, nihil autem aliud requiratur ad satisfactionem.

Confirm. 1. qui suffert poenam sibi à iudice infligam, satisfacit, licet nec sit in gratia principis, nec eam voluntarie perferat.

Confirm. 2. si peccator non posset satisfacere, dicendum esset poenam pro peccato etiam condonato relictam futuram aliquando aeternam, quando scilicet is in mortali decessit, imò hominem posse in aeternum puniri pro peccato veniali etiam remisso, quod nullo modo videtur asserendum, quia constat poenam relictam ex peccato mortali condonato esse temporalem, similiter poenam peccato veniali debitam.

Contrarium tamen communius tenent Theologi, quorum sententia est omnino verior, & conformior Concilio Tridentino sess. 14. cap. 8. tradenti, quod satisfaciendo Iesu Christo conformes effimur, certissimam arham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur, tradenti etiam, quod hanc satisfactionem habeamus ex Christo, in quo viuimus, in quo mereamur, in quo satisfacimus facientes fructus dignos poenitentiae, qui ex illo vim habent. quibus verbis Conc. omnino videtur indicare ad hoc, ut satisfacere possimus, requiri ut viuamus in Christo, scilicet per inhabitantem Spiritum Sanctum, & ut eidem conformes simus, quae absque gratia sanctificante esse non possunt, igitur ut homo possit satisfacere pro poena ex peccato relicta, requiritur ut sit iustus, & Deo acceptus.

Probatur ulterius, remissio poenae apud Deum debita est effectus diuini amoris, per quem tollitur impedimentum aditus regni caelestis, igitur requirit in homine eam recipientem statum gratiae.

Confirm. 1. huiusmodi remissio potest censerī pertinere ad iustificationem, tanquam eius complementum, & proinde non potest fieri homini peccatori, seu in peccato remanenti, neque ad hoc illius dona probat altissimus.

Confirm. 2. opera etiam honesta peccatoris sunt mortua, nec valent ad vitam aeternam, vel ad eius augmentum, unde non debent etiam valere ad diminutionem eius, quod retardat consecutionem vitae aeternae.

Nec obstat quod opera honesta dicantur valere ad poenae diminutionem: quia solum carnis valent, quatenus per illa possunt praeparari in aeternum, & ita profunt ad vitandum peccatum.

Porro ex hac vltima ratione patet peccatorem non solum non posse satisfacere, quamdiu remanet in peccato, sed etiam eius opera aliquando honesta non prodesse ad obtinendam remissionem poenae post obtentum statum gratiae, quia praedicta opera nunquam habuerunt vitam, & proinde nunquam possunt prodesse ad id, quod vitam requirit in operante.

Ad rationem Scoti in contrarium Resp. quidquid sit de assumpto, negando subsumptum:

Quaeritur 1.

67.

Scotus sentit viatorem posse in statu peccati mortali satisfacere pro poena ex peccato condonato relicta.

68.

Contrariū est verius, & Trid. conformius.

69.

Satisfit sūdameto Scoti

sumptum: quia nostra satisfactio debet esse reconciliativa, & suo modo meritorea, quod non competit operibus peccatoris.

Et certè, si ratio illa valeret, ostenderet etiam eum satisfacere, qui inuitus subit penam, item dormientem, & multò magis eum, qui voluntariè voluntate naturali, quæ apertè videntur repugnare Trident. cit. satis clarè indicanti nostras satisfactiones debere procedere ex gratiâ præueniente, quod etiam ostendunt rationes à nobis factæ, & quòd sine gratiâ nihil possumus vtiliter ad salutem.

Ad priorem confirmationem Respondeo differentiam esse inter nostram satisfactionem apud Deum, & apud homines, quòd iudex, vel princeps solum exigat sufficientiam pænæ in exemplum aliorum, & vt delicta censeantur puniri, de cætero non curans, quo animo illa toleretur, vnde etiam dormiens patiens penam impositam censetur satisfacere; Deus verò non exigat qualemcumque passionem, & tolerantiam pænæ, sed tendentem ad reconciliationem, ratione cuius tollatur impedimentum aditus regni cælestis, quod à solo iusto præstari potest.

Ad posteriorem confirmationem Respondeo concedendo penam etiam relictam ex peccato mortali condonato, vel etiam debitam veniali futuram æternam, si homo moriatur in mortali antequam in hoc mundo eam persolverit, vt etiam communiter tradunt Theologi propter rationem aliquoties allatam.

Ad id quod in contrarium assertur Respondeo penam pro mortali condonato remanentem dici temporalem, per se loquendo; nihil tamen ob stare quò minus per accidens possit esse æterna, si videlicet homo in eo statu decedat, in quo non possit amplius cum Deo reconciliari, quo casu pœna peccati venialis futura est æterna, licet secundum suam naturalem exigentiam possit esse temporalis.

Queritur 2. an opus, quo satisfacimus, debeat esse liberum?

Resp. breuiter debere esse aliquo modo liberum, & supernaturale. ratio prioris partis est, quòd opus satisfactorium sit opus virtutis, per quod aliquo modo Deo reconciliamur, vnde debet aliquo modo situm esse in nostra potestate.

Confirmatur quia nullus censet amentem vel etiam dormientem satisfacere pro peccatis, secunda pars facillè patet ex dictis; cum enim remissio pænæ apud Deum debita sit aliquo modo effectus supernaturalis, consequens est quòd causa debeat esse aliquo modo supernaturalis. adde nostram satisfactionem vim habere per Christum, in quo satisfacimus, vt Trid. cap. 8. cit. igitur opus debet esse aliquo modo supernaturale.

Cum verò præceptum hanc conditionem ab opere non tollat, sequitur quòd ab eodem non tollat rationem satisfactorij, quemadmodum non tollit rationem meriti.

Vnde non solis operibus supererogationis, sed etiam præceptis possumus pro pœna satisfacere, vt tradunt plures Theologi (quamuis aliqui repugnent) & patet, quia esse præceptum non tollit virtutem, quæ alioquin operi inesset, si ergo omnibus spectatis aliàs esset satisfactorium, hanc vim retinet, non obstante præcepto.

Confirm. constat ex Trident. sess. 14. cit. cap. 9. nos posse satisfacere temporalibus flagellis à Deo inflictis & à nobis patienter toleratis, vbi

Aduerte opera pœnalia, & afflictiones esse ad satisfaciendum aptissima, cum per ea optimè vindicemus inæqualitatem inter nos, & Deum positam per peccatum; & futura peccata cauemus, vnde scriptura & Patres hæc opera laboriosa valde commendant tanquam maximè idonea ad satisfactionem, & si afflictio sit à nobis assumpta, vel à Deo peculiari providentiâ in hunc finem immissa, vel ab Ecclesiâ iniuncta &c. quòd ea maior est, eò cæteris paribus per illam amplius satisfacimus, cum ratio satisfactorij & vindictæ crescat ex pœnalitate operis, quod censetur à nobis procedere, vel à Deo peculiariter procuratur, quia per illud censetur magis peccatum vindicare.

Quòd si incommoditas aliunde proueniat, siue à causis naturalibus, siue à liberis, solum videtur satisfieri secundum conditionem actus voluntatis, quo voluntas toleratur: cum enim non sit secundum se nobis voluntaria & non censetur nostra, ita vt per eam censeamur peccatum vindicare, non aliter prodest, quàm ratione voluntariæ acceptationis, & non habetur ratio illius secundum se spectate, sed solum internæ voluntatis, quâ illam acceptamus.

Ex his queritur 3. num satisfactio solum fiat per opera pœnalia, an verò etiam fieri possit per quodlibet opus meritorium? varij enim asserunt prius: posterius tamen tenent Scotus dist. 17. quest. 1. §. de tertio dico. Victor. numer. 202. Sotus dist. 19. quest. 2. art. 1. conclus. 2. Valquez questione 94. art. 1. dubio 5. numer. 3. & plures alij. quæ sententia videtur omnino probabilior, secundum quam

Dico, omne opus meritorium etiam esse satisfactorium.

Probatur 1. per omne tale opus possumus mereri gloriam, vel eius augmentum, ergo etiam pænæ diminutionem, cum non sit ratio, propter quam prius possumus mereri, & non posterius, cum opus, quod condignè respicit maius, possit etiam esse commensuratum minori, quod est subordinatum excellentiori; atqui remissio pænæ est aliquid minus, & subordinatum gloriæ consecutioni, ergo si homo iustus possit gloriam per quodlibet opus virtutis supernaturalis mereri, potest etiam mereri diminutionem pænæ.

Probatur 2. per omne tale opus tollitur inæqualitas posita per peccatum.

Bona verò opera ita sunt satisfactoria, vt ad hoc non indigeant peculiari operantis relatione, quamuis interdum ea peculiariter assumamus in illum finem.

Vtraque etiam conditio ita illis conuenit, vt propter vim satisfaciendi nihil minuat de virtute merendi, neque hæc augeatur quamuis interdum contingat hominem bene operantem nihil habere pænæ persoluendum.

Aduerte quòd licet omne opus bonum sit satisfactorium, non tamen per quodlibet tollatur tota pœna propter peccatum debita, vt supra significauimus, sed aliquid iuxta operis proportionem, idque consonat diuinæ iustitiæ, quæ conformiter naturis rerum postulat, vt pœna communiùs paulatim directè remittatur, inuat etiam, vt peccata diligentius caueamus, & excitetur ad studium virtutis, & ad opera pietatis.

Ex his

Peena temporalis ex peccato condonato relictæ potest esse per accidens æterna.

70. Quæstio 2. Opus satisfactorium debet esse aliquo modo liberum, & supernaturale.

71. Præceptum non tollit rationem satisfactorij.

75.
C. 11.

Obiectio.

Resp.

76.

Resp. affir.
ex communi
DD.Vetus sa-
cramentum
pro alio
conferri
non potest.

Obiectio.

Resp.

77.

Vetus o-
peratio
ad satisfaciendum
pro alio
non sufficit.

Ex his sequitur nos non solum satisfacere per opera externa, sed etiam per actus internos, etiam si secundum se, & tendentiam in obiectum, non habeant laborem coniunctum, sed solum ex dispositione subiecti: ex quo fit, ut homo, qui per contritionem iustificatur, & meretur gloriam caelestem, per eandem acquirat remissionem saltem alicuius partis poenae, quam non acquireret, si extra Sacramentum, vel martyrium gratia illi infunderetur independentem a suo actu meritorio.

Contra resolutionem potest obijci quod satisfactio sit actus iustitiae, quo poenitens punit, & vindicat in se illam Deo iniuriam; vindicta autem proprie fit per poenam.

Resp. quamvis poena ad id sit magis conveniens, ut etiam in superioribus ostendimus: non tamen per illam solum posse tolli inaequalitatem, sed etiam per alia, per quae peccata & iniuriam Dei possumus vindicare, & mereri liberari a poenae; nec obstat quod in purgatorio per solum poenarum tolerantiam satisfiat, quia ibi non est locus satisfaciendi, sed satisfaciendi.

D V B I V M I V.

Vtrum vnus pro alio possit
satisfacere?

Resp. posse. ita communiter Doctores, est, quae communis sensus fidelium, ut patet ex suffragijs, & satisfactionibus, quae fiunt pro defunctis, hoc etiam pertinet ad communionem sanctorum, quae est in Ecclesia.

Aliqui consent hanc satisfactionem vnus pro altero esse de condigno, sed alij verius tenent solum esse de congruo, cum homines respectu sui inuicem non habeant rationem capitis, neque virtutem in se inuicem influant. praeterea poena, quae relinquitur ex peccato, relinquitur tanquam debitum personale ex iniurijs actione ipsius peccantis; per actionem autem, & bonum opus alterius peccator nihil in se soluit, nec tollit in se inaequalitatem positam per peccatum, ergo Deus non tenetur opus vnus acceptare pro diminutione poenae alterius, neque exstat promissio talis acceptationis.

Dices communio sanctorum, & officia charitatis, quibus Christiani inter se communicant, aliud videntur iudicare.

Resp. negando, solum enim ostendunt satisfactionem vnus posse prodesse alteri; modum autem non necessarium declarant, quod scilicet id fiat de condigno, vel lege infallibili, vel solum de congruo, vel etiam per modum impetrationis.

Dices infallibilis thesaurus in Ecclesia nititur etiam satisfactionibus sanctorum.

Respondeo eum thesaurum, quatenus est infallibilis, solum niti meritis, & satisfactionibus Christi, ut infra.

Aduerte 1. cum vnus satisfactio alteri applicatur (scilicet quando satisfactio non est sacramentalis, vel non applicatur indulgentia) vtrumque debere esse in gratia, item peccatum, propter quod debetur poena, debere esse remissum: nam remanente fundamento non tollitur poena.

Aduerte 2. quod cum opus vnus ex se non referatur ad satisfaciendum pro alio, ad hoc ut pro sit alteri, debeat ab operante per intentionem in eum finem referri, & alteri applicari. potest verò

operans per suam intentionem, vel totam satisfactionem, vel eius partem vni, vel pluribus applicare, potestque referre opus, ut est impetratorium ad impetrandam remissionem poenae ab altero debita, retenta sibi satisfactione, quae necessarium consequitur opus meritorium.

Contra resolutionem potest obijci, quod vnus non possit mereri pro alio, ergo neque satisfacere.

Resp. negando consequentiam iuxta sensum antecedentis: nam antecedens est verum de merito respiciente immediate gratiam sanctificantem, & vitam aeternam, quia nullus adultus admittitur ad diuinam amicitiam nisi volens, nullus autem acquirit ius ad gloriam caelestem, nisi simul admittatur ad amicitiam diuinam, & gratiam sanctificantem recipiat, idque fuit congruum, ut scilicet singuli suis operationibus in gratia facis, vel legitimam Sacramentorum susceptione ius ad gloriam acquirerent, & ita a Deo reipsa esset constitutum, ut 1. 2. in materia de merito fusiùs tradi solet; ut autem poena relaxetur non est opus interiori renouatione, & de cetero est consentaneum diuinæ bonitati, & communioni sanctorum, ut opera vnus prodesse possint alteri ad relaxationem poenae, praesertim cum bene operans non sit semper debitor poenae.

D V B I V M V.

Vtrum satisfactio sit pars Sacramenti
poenitentiae?

Resp. breuiter affirmatiue, patet ex Concilio Florent. decreto de Sacramentis, & ex Trident. sess. 14. cap. 5. & can. 4. porro ex predictis Concilijs patet esse partem materialem, ex Concilio etiam Trident. locis citat. colligi potest solum esse partem integram, non autem essentialem, quia videtur potissimum ratione illius dictum contritionem, confessionem, satisfactionem esse partes, quatenus in poenitente ad integritatem Sacramenti, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur. constat enim contritionem, & confessionem ita esse necessaria, ut absque illis ratio Sacramenti nequeat consistere: contra verò etiam constat per Sacramentum poenitentiae conferri gratiam, antequam satisfactio reipsa exhibeatur: cum tamen Sacramentum non possit operari suum effectum, antequam ponatur, & per consequens antequam ponantur partes eius essentiales. ex his enim conficitur satisfactionem non esse partem essentialem huius Sacramenti, vnde relinquitur esse integram.

Est autem conuenienter instituta pars Sacramenti, eo quod in hoc Sacramento peccatum ita remittatur ex Dei misericordia, ut tamen misceatur iustitia, quae prosterat aliquam vindictam summi de peccato, igitur satisfactio apte adiuncta est, per quam aliqua vindicta sumitur de peccato, adde hoc iudicium esse reconciliatorium, in quo reus conuenienter aliquam poenam solet subire in punitionem peccati.

alteri applicari.

Obiectio.

Resp.

Nullus adultus admittitur ad diuinam amicitiam, nisi volens.

Resp. affir.
Florent.
Trident.Ex Trident.
colligitur
esse partem
integram.

DV BIV M VI.

De efficacia sacramentalis satisfactionis.

80.

Resp. per
satisfac-
tionem sacra-
mentalem
aliquid tol-
li pœnæ ex
opere ope-
rato.

IN præfenti dubio querimus, num præter vim, quam habet satisfactio ex opere operantis, si habeat condiciones à nobis descriptas, aliquam etiam habeat ex opere operato: ad quod respon- deo &

Dico per satisfactionem sacramentalem tollitur aliquid pœnæ ex opere operato. ita communiter Theologi. declaratur, de fide constat non semper tolli totam pœnam in hoc Sacramento, quamvis homo alioquin legitime dispositus ad illud accedat, sed sublata culpâ, & pœnâ æternâ sapius remanere aliquam pœnam temporalem, vt docet Trid. sess. 6. cap. 14. & partim indicat, partim supponit sess. 14. cap. 8. inde inferens sacerdo- tes debere in hoc Sacramento salutares & conue- nientes satisfactiones iniungere, huius pœnæ sal- tem aliquam partem tolli per sacramentalem sa- tisfactionem ex opere operato communiter doce- tur, hac parte per virtutem clauium eleuatâ ad huiusmodi effectum.

Prob. ex
Trid.

Probat ex Trid. sess. 14. cap. 3. quod videtur insinuare hanc partem requiri ad plenam, & per- fectam peccatorum remissionem.

Confir. cum Sacramenta nouæ legis aliquem effectum ex opere operato conferre valeant, vide- tur eorum partibus etiam aliquis tribuendus iux- ta illarum exigentiam; nullus autem commo- dius assignatur satisfactioni ex opere operato, quam remissio pœnæ, ergo saltem hic est assi- gnandus.

Minor probatur, quia satisfactio secundum conditionem suam naturalem ordinatur ad dele- tionem pœnæ, ergo sacramentalis videtur ad id instituta. 2. ita est instituta, vt culpa possit esse condonata, antequam impleatur satisfactio, cum communiùs prius detur absolutio, quam pœni- tens impleat iniunctam pœnitentiam, igitur non videtur saltem principio ad id instituta, sed ad id, quod communiùs relinquatur post remissionem culpæ.

81.

Aduerte 1. quod quemadmodum diximus eò perfectiorem gratiam cõcedi ex opere operato per Sacramenta, quò præstantior est dispositio, cum quâ ad illa accedimus; ita in præfenti sit probabi- le, quòd præter partem pœnæ, quæ tollitur per opus, vt procedit ab operante, eò plus pœnæ remittatur ex opere operato, quò deuotius, & per- fectius satisfactio sacramentalis mandatur execu- tioni, ipso Sacramento vim suam exerente iuxta proportionem bonitatis operis.

Aduerte 2. si hoc vt sacramentalis satisfactio hunc effectum operetur, requiri, vt subiectum sit in gratiâ, vt colligi potest ex dictis dub. 3. quamuis enim Sacramentum vim suam habeat independen- ter à bonitate ministri: tamen suum effectum indi- gno non confert; peccator autem remanens in peccato indignus est, cui remittatur pœna apud Deum debita, cum, vt ex dictis patet hæc remis- sio aliquo modo pertineat ad reconciliationem.

Satisfactio
in mortali
impleta nõ
videtur re-
uincere.

Vtrum autem satisfactio in mortali adimpleta reuincat remisso peccato, controuertunt Docto- res. quibusdâ affirmantibus, negantibus alijs, quo- rum sententia videtur probabilior, cum probabi-

lius iudicemus nullum Sacramentum reuincere præter baptismum. ex hoc sequitur saluberrimum esse consilium citò adimplere pœnitentiam à sacerdote iniunctam, quando homo est in gratiâ, nam, vt omitam rationes infra notandas, qui im- plet pœnitentiam in mortali, frustrat Sacramen- tum aliquo suo effectu.

Non tamen tenetur pœnitens pœnitentiam repetere. 1. quia sacerdotes iniungentes pœni- tiam solum iniungunt vt ponatur opus secun- dum suam substantiam, cui substantiæ est extrin- seca conditio operantis, quòd scilicet sit, vel non sit in gratiâ. 2. quia alijs homines merito pos- sent esse perplexi de repetendis pœnitentijs, quæ aliquem temporis tractum requirunt, vt cum per- mensum iniungitur singulis septimanis ieiunium &c. quod in graue animarum periculum cederet, & in maximum grauamen; cum enim pœnitens teneatur pœnitentiam implere, vt dicemus in se- quentibus, sequeretur aliquem posse obligari ad eam plurimis vicibus repetendam, vt cuius dis- currenti facile potest patere.

Adde satisfieri, quamuis opus aliquâ malâ cir- cumstantiâ vitietur, modò ponatur eius substan- tia, quia hac ratione ponitur substantia operis iniuncti obiectiue honeste.

Nec obstat quòd iis casibus non obtineatur remissio pœnæ, quia ea est extrinseca substantiæ operis iniuncti, per quam aliunde potest satisfieri præcepto.

Sed hinc difficultas oriri potest num saltem peccet is, qui adimplet pœnitentiam in mortali, ita videntur sentire aliqui, & ratio est, quòd pec- cet is, qui indispositus accedens ad Sacramentum est causa, cur illud suo effectu frustretur; ergo etiam peccat is qui ponit obicem & est causa, cur pars frustretur suo effectu, sed hæc sententia videtur nimis rigida & repugnare communi conceptui fidelium, qui non solent magnopere se examinare, an pœnitentiam in mortali imple- uerint, vel de eo se accusare; repugnat etiam com- muni praxi confessoriorum, qui pœnitentes non solent de eo interrogare, verius ergo est nullum ex eo capite peccatum committi. pro cuius rei intel- ligentiâ

Notandum hanc partem imponi pœnitenti à sacerdote, tanquam iudice, & medico, & pro- inde ad vitandum peccatum in eius impletiõne id solum videtur requiri, quòd requiritur ad imple- dum præceptum, vt ex communi fidelium, & Do- ctorum sensu videtur constare; ad hoc autem, vt aliquis non peccet adimplendo præceptum, non requiritur in operante status gratiæ, vnde ad ra- tionem in contrarium

Resp. quòd licet frustrat satisfactionem suo effectu, non tamen peccet, Christo non aliud exi- gente à pœnitente, quam vt opus præceptum mor- taliter ponat, quòd à posteriori nobis declarat ta- citus sensus Ecclesiæ, vt ex dictis patet, præfer- tim cum hic effectus non sit effectus primarius, & principalis Sacramenti, sed minus principalis.

Petes 1. vtrum ad hoc vt satisfactio effectu conferat ex opere operato, requiratur, vt impona- tur à sacerdote sub præcepto? asserit Valquez q. 94. art. 2. dub. 1. num. 9. quia satisfactio non ha- bet vim ex opere operato virtute clauium, quæ ab eis non est imposita, qualis dici non potest ea, ad quam sacerdos non obligat, sed relinquit in pœni- tentis arbitrio, quia non imponit eam tanquam iudex.

Sed

Sed verius est huiusmodi virtutem etiam competere operi quamvis non imponatur à sacerdote sub præcepto, sed præscribatur citra obligationem. convenientius quidem est, quod sacerdos tanquam iudex aliquid iungat per modum præcepti, nihilominus verius est quod possit etiam præscribere citra obligationem, & virtute clauium id eleuare ad penam ex opere operato delendam, quia etiam in iudicijs non est necesse, vt iudex omnia sub præcepto imponat, sed potest aliqua præscribere citra strictam obligationem, & potestas iudicis non solum videtur sese ad prius extendere, sed etiam ad posterius. & ita tenent plures.

Aduerte tamen non omnia bona opera penitentis hanc vim sortiri ex eo quod sacerdos dicat: *quidquid boni feceris, & mali sustinueris &c.* non enim per illa verba præscribit vlla opera, sed solum præcatur, vt ea, quæ facimus nobis prosint in remissionem peccatorum, & ad vitam æternam.

Petes 2. an hanc vim sortiatur penitentia, quam imponet sacerdos, significans posse per alium impleri? negat Vasquez supra num. 10. & sequentibus, ex eo quod sacerdos non possit obligare alium, quam penitentem. addi potest quod in nullo Sacramento pars possit poni per alium, quam per ministrum Sacramenti, & suscipientem. sed plures censent penitentiam per alium impletam ex voluntate confessarij, hunc effectum sortiri. tenet Suarez disputat. 38. sect. 9. num. 3. cum quibusdam alijs. ratio esse potest, quod cum vnus pro alio possit satisfacere saltem de congruo, natura satisfactionis id permittat, & talis satisfactio ex intentione penitentis censetur quodammodo ipsius. ad priorem rationem Vasquez iam responsum est. ad aliud dico id fundari in natura, & conditione satisfactionis, quæ ab vno præstita potest prodesse alteri ad penam remissionem obtinendam, nihilque videtur obstare, quod minus quoad illum effectum possit per clauas elegari.

Aduerte tamen hunc modum non esse absque graui causâ vsurpandum, quia nec est ita vsitatus, nec ita utilis penitenti, cum non possit ei prodesse per modum medicinæ ad præcauenda in posterum peccata. adde quod nisi Confessarij sufficienter id declaret, non censetur concedere vt penitentia per alium quam per ipsum penitentem possit adimpleri.

Ex dictis in his duabus petitionibus patet satisfactioem posse esse partem integram huius Sacramenti, quauis non sit imposta sub præcepto.

Petes 3. an qualibet penitentia à confessario iniuncta virtute clauium, possit totam penam delere? aliqui asserunt, præsertim si penitens bona fide procedat, adduntque alia improbabilia. dicendum ergo licet in subiecto disposito cæteris paribus plus penæ remittatur per adimpletionem satisfactionis sacramentalis, quam per aliam, quia scilicet ea per virtutem clauium eleuatur ad deletionem penæ supra id, quod ipsi operi competit ex opere operantis: non tamen semper totam penam deleri per quamlibet satisfactionem. nec prior sententia vilo solido fundamento nititur: neque enim bona fides penitentis id potest præstare, cum bona fides non suppleat, id quod à parte rei requiritur.

Id etiam non potest oriri ex nudâ voluntate sa-

cerdotis, qui in hoc Sacramento non est absolutus Dominus, sed Dei minister, & iudex ei subordinatus, neque potest ostendi quod Deus velit concedere remissionem totius penæ implenti quantumvis paruum penitentiam à sacerdote iniunctam: imò Concil. Trident. sess. 14. cap. 8. post medium contrarium indicat.

Confir. 1. communi sensu Ecclesiæ tota penæ peccato debita non tollitur per sacrificium, ergo non est quod dicatur tolli per satisfactionem sacramentalem.

Confir. 2. iuxta sententiam relatum vix vllus, qui ex hac vitâ decederet paulò post confessionem, penas in purgatorio lueret, quod est alienum à sensu Ecclesiæ.

Confir. 3. hoc iudicium non solum est reconciliatum, sed etiam vindicatum; ratio autem non permittit, vt satisfactio quantumvis parua eleuetur, & sufficiat ad plurima, & grauissima peccata vindicanda, ergo non qualibet penitentia sufficit ad remissionem totius penæ ex peccato condonato relicta, sed solum delet secundum quandam proportionem Deo notam iuxta ipsius ordinationem.

Petes 4. an satisfactio eleuetur virtute clauium ad conferendam gratiam sanctificantem ex opere operato? asserit S. Thom. quæst. 90. artic. 2. ad 2. Caiet. ibidem, videturque probari, quia Sacramenta nouæ legis sunt causa gratiæ in subiecto disposito. 2. si penitens ante absolutionem exequatur penitentiam iniunctam, illa cum alijs partibus concurret ad gratiæ productionem, ergo eandem causabit, licet subsequatur. & hæc sententia est probabilis: non videtur tamen minus probabile quod neque gratiam, neque eius augmentum ex opere operato conferat, quod tenent multi, vt dicit Suarez disputat. 38. sect. 2. num. 3. & indicat S. Thom. in 4. distinct. 16. quæst. 1. artic. 1. quæstiunculâ 2. ad 3. Vasquez tomo 3. in 3. partem disputat. 168. cap. 1. numer. 7. dicens: *satisfactio ad remissionem solius penæ per se refertur, & tomo 4. quæst. 94. art. 2. cit. dubio 5. num. 9. vbi inde probat quod satisfactio ex opere operato remittat penam, quia cum sit pars Sacramenti, debet habere aliquem effectum ex opere operato non potest autem operari gratiam.*

Probatur, satisfactio sacramentalis non videtur instituta ad remissionem culpæ, nec eam significat, ergo probabile est quod non concurret ex opere operato ad collationem gratiæ, antecedens ostenditur, satisfactio in hoc iudicio videtur ad hoc instituta & eleuata, ad quod iuxta naturalem suam conditionem aliquam habet proportionem; ea autem est cum penâ, non cum culpâ, per se loquendo.

2. Ideo videtur instituta, tanquam pars integralis huius Sacramenti, vt seruiat ad tollendum id, quod remissa culpâ restare potest, igitur videtur solum vim habere ad huiusmodi effectum.

Confirmatur, ideo videtur secundum naturalem rerum exigentiam posse subsequi absolutionem, quia propriè non ordinatur ad deletionem culpæ, sed solum ad remissionem penæ.

Adde iuxta priorem sententiam per idem numero Sacramentum, & virtute vnus formæ gratiam ex opere operato bis conferri posse, quod in alijs Sacramentis est inauditum, & nullo modo est necessarium asserere in Sacramento penitentia.

91.
Obiectio.

Dices, ratione satisfactionis sacramentalis confertur gratia actualis, cum satisfactio non solum sit instituta in vindictam præteritorum peccatorum, sed etiam in medicinam contra futura, ad quem effectum conuenienter confertur gratia præueniens; gratia autem præueniens, quæ datur ratione Sacramentorum, fundatur in gratiâ sanctificante, vt communiter Theologi ergo per satisfactionem confertur gratia sanctificans.

Resp.

Respondeo negando consequentiam: quia non est necesse gratiam præuenientem prærequirere gratiam sanctificantem, quæ detur ratione eiusdem partis Sacramenti, sufficit quod concedatur ratione ipsius Sacramenti, quamvis ratione aliarum partium conferatur. Sacramentum ergo penitentiae confert gratiam sanctificantem, scilicet per suas partes essentielles, & suppositâ gratiâ sanctificante confert etiam gratias præuenientes, tum ratione illarum partium, tum ratione satisfactionis, cuius virtus etiam ad hoc se extendit, vt ostendit argumentum, & eadem gratiâ suppositâ satisfactio operatur remissionem penæ.

92.

93.
Satisfactio rationibus in contrarium allatis.

Ad priorem rationem in contrarium

Resp. Sacramenta quidem esse causas gratiarum non tamen quamlibet eorum partem integram, quam constat ad alium effectum ordinari, quem potest obtinere suppositâ gratiâ, & remissione peccati per alias partes collatâ.

Ad posteriorem dico satisfactionem, quæ præcedit absolutionem, posse duobus modis spectari: vno tanquam partem, & ita solum ordinatur ad remissionem penæ, quam operabitur accedente absolutione: altero modo tanquam dispositionem subiecti, secundum quam considerationem potest per modum dispositionis esse causa, cur maior gratia conferatur per absolutionem.

D V B I U M VII.

Vtrum sacerdos teneatur satisfactionem in Sacramento penitentiae imponere, & qualem?

94.
Conclusio affirm.

DICO I. sacerdos debet communiter satisfactionem imponere. ita Doctores, & colligi potest ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 8.

Probatur, indicium penitentiae est vindictiuium, in quo sacerdos tanquam Dei minister tenetur etiam Dei partes spectare, debet ergo eisdem Dei nomine satisfactionem imponere. 2. sacerdos in hoc Sacramento se habet vt medicus, qui proinde debet conuenienter morbis penitentis obuiare, congruam medicinam præscribendo, debet etiam quantum commodè fieri potest, integritati Sacramenti consulere.

Dico, communiter, quia satis constat non posse imponi satisfactionem, quando homo est priuatus ratione, antequam accedat sacerdos, quo casu sacerdos non potest negare absolutionem eo quod hæc pars integralis Sacramenti poni non potest, cum de cætero Sacramentum possit sortiri effectum principalem, ad quem primariè est institutum. adde quod cum satisfactio ordinetur ad remissionem penæ, & ad remedium contra peccatum, & vindictam eiusdem, si daretur casus,

quo penitens nullam haberet penam persoluentem, nec indigeret in futurum remedio contra peccatum &c. non esset opus satisfactionem imponere.

Dico 2. satisfactiones in hoc foro non sunt vllâ lege taxatæ, sed sacerdotes prudenter debent imponere conuenientes consideratâ conditione peccati, personæ & sine: ita plures Theologi. videri potest Caiet. in summâ verbo *satisfactio*, numer. 6. debet ergo, quantum fieri potest, pro maiori crimine maiorem satisfactionem imponere. videri potest Concil. Trident. cap. 8. cit. debet etiam imponere eam, quæ sit conueniens medicina contra futura peccata, vt auaris elemosynam, luxuriosis corporales afflictiones, imò potior medicinarum ratio est habenda.

Hæc verò sunt intelligenda, semper habitâ ratione personæ, cuius bonum potissimum intenditur per has penitentias, quemadmodum in curandis morbis corporibus non solum morbus secundum se est considerandus, sed etiam conditio ægroti spectanda. vnde in præsentia non debet eadem penitentia iniungi debili & forti, non debet eadem iniungi pauperi, quæ diuiti &c. debet ergo sacerdos considerare fragilitatem penitentis, eiusque contritionem, procliuatam ad peccatum. videri potest cap. *omnis viri* &c. & cap. *Deus*, de penitentibus, & remissionibus. præstat autem interdum prudenter dissimulare, minores penitentias iniungendo, quam austeritate nimia homines ab hoc Sacramento auocare, iuxta id, quod dicitur, canone, *alligant* 26. quæst. 7. ex auctoritate operis imperfecti in Matth. *et si erramus* modicam penitentiam imponentes, nonne melius est propter misericordiam rationem reddere, quam propter crudelitatem? vnde, cum prudenter timeatur, quod penitens non exequatur maiorem penitentiam, quam meretur, minor potest iniungi, reliquum Deo committendo.

Aduerte quod licet ad satisfaciendum vtilissima sint oratio, elemosyna, & ieiunium, quia peculiariter sunt pœnalit, nihilominus quævis alia bona opera iniungi possint, siue interna, siue externa, siue libera, siue præcepta. imò frequenter transgredienti aliquod præceptum, v. g. ieiunandi, audiendi sacrum, salubriter illud ipsum potest iniungi pro penitentia.

Authores tamen passim docent quod quando confessarius non significat se iniungere rem præceptam, penitentia iniuncta intelligatur de aliis indebitâ.

Vnde si cui iniungatur ieiunium, nihil aliud explicando, non censetur satisfacere penitentiae, qui ieiunauerit die, quo aliis vel voto, vel præcepto obligabatur ieiunare.

Cum confessarij imponentes penitentiam, etiam tempus determinando, non tam habeant rationem temporis, & cultus eo tempore exhibendi, quam ipsius operis in se, quod iniungunt, scilicet in satisfactionem peccati & per modum medicinarum in futurum, si penitens præfixo tempore penitentiam non impleuerit, siue culpabiliter, siue absque culpa, debet proximo commodo tempore eam adimplere. tenet Tolet. lib. 3. cap. 11. numer. 11. & breuiter indicat Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 4. num. 1. contrarium tenet Henriquez lib. 5. cap. 22. numer. 7. cuius sententia vera esse potest, quando ex circumstantiis potest colligi non fuisse mentem confessarij exacto tempore penitentem obligare.

Petes,

Petes, an sacerdos possit publicam penitentiam imponere? negat Nauarr. cap. 8. num. 10. sed communissimè Doctores censent id posse, quando peccatum est publicum, vt peccator suo exemplo edificet, quos malè edificauerat. quia ad penitentem potest obligari, neque in eo sacerdos frangit sigillum, quia penitentia de consensu penitentis imponitur, & per eum executioni mandatur, qui si nolit consentire, non debet absolui, in quo sacerdos nec ei, nec Sacramento vllam irrogat iniuriam.

D V B I V M VIII.

Vtrum penitens teneatur acceptare penitentiam iniunctam?

TR E s sunt hac de re sententiæ. Prima asserit non teneri quidem acceptare si tamen vltro acceptet, teneri adimplere. tenet Scotus distinct. 19. quæst. vnicà ad quæstionem motam, sub medium paragraphi, Gabriel dist. 16. quæst. 2. art. 3. dubio 5. Ioannes Medina cod. de satisfactione q. vltimà §. his tamen non obstantibus, Nau. cap. 26. summæ, num. 20. & alij, & indicat Vivaldus de satisfactione num. 25.

Secunda negat teneri sub mortali adimplere licet acceptauerit. ita Caiet. in summâ, verbo satisfactionis, num. 10. Sa, eodem verbo, num. 4. vtramque harum sententiarum probabilem indicat Sotus distinctione 20. q. 2. art. 2. at vtrèquæque.

Tertia censet penitentem obligari acceptare penitentiam iniunctam clauæ non errante, & teneri eam sub mortali adimplere. ita communis Theologi, Sotus supra, S. Th. dist. 18. q. 1. art. 3. quæstionculâ 3. Viç. num. 209. Tol. lib. 3. cap. 11. num. 7. & plures quos citat, & sequitur Vasquez q. 94. art. 2. dubio 1. num. 5.

Dico, clauæ non errante, quia constat penitentem posse regulare penitentiam, quæ omnibus spectatis est manifestè iniusta.

Aduerte 1. 3. sententiam ab aliquibus intelligi, si sacerdos penitentiam absolute iniungat, si enim declaret se solum applicare virtutem clauium, quo casu penitens velit tale opus facere v. g. ieiunare, tunc nulla orietur obligatio penitentiam acceptandi, vel acceptatam implendi.

Aduerte 2. secundam sententiam longè conformius procedere quàm primam; si enim sacerdos non possit obligare ad subeundam penitentiam, neque penitens obligabitur eam implere quamuis acceptarit. quia communiter non aliter censetur acceptare, quàm secundum obligationem, quam sacerdos potest inducere. si ergo sacerdos ex se, & independentè ab eius consensu non possit obligare penitentem ad penitentiam obeundam, neque eam tenebitur subire, licet acceptet. 2. quamuis intercederet promissio, cum iuxta rationationem Scoti, & aliquam primæ sententiæ id quod promittit penitens, & quod ei imponitur venit in bonu ipsius, poterit cedendo illà vtilitate, nolle penitentiam adimplere, & in eo nulla cernetur grauis inordinatio, neque erit graue peccatum propter iniuriam, quam sacerdoti censeatur irrogare, cum & ille, vt censet hæc opinio, non possit præcipere, & res imposita, & acceptata non cedat in illius vtilitatem. his præmissis

Resp. per se loquendo, penitens tenetur sub

gravi peccato penitentiam acceptare, & adimplere. posterior pars, supposita priore, nullo modo negari potest, cum, per se loquendo, præcepta grauiora non possint absque graui culpa negligi. prior ergo pars, in qua vis præcipua consistit, probatur 1. ex Conc. Trid. sess. 14. cap. 8. constat sacerdotes teneri pro qualitate criminum, & penitentium facultate, salutare & conuenientes satisfactiones iniungere, igitur, per se loquendo, penitentes tenentur eas suscipere, cum frustra sacerdotes teneantur penitentiam imponere, si alij non teneantur acceptare. Confr. iuxta Conc. efficiuntur participes alienorum peccatorum, si leuissima quædam opera pro grauisimis delictis iniungant. quare sacerdos peccat, per se loquendo, leuia iniungendo pro grauibz peccatis, si penitens non possit obligari ad penitentiam subeundam?

Prob. 2. sacerdotes non solum possunt ligare negando absolutionem, sed etiam satisfactionem imponendo, vt patet ex Trident. cap. cit. & colligi potest ex Canone vltimo, de penitentia, eadem sessione, cum ergo potestati ligandi, quæ est in vno, debeat in altero respondere obligatio subeundi onus impositum, sequitur penitentem teneri suscipere penitentiam à sacerdote impositam.

Probatur 3. sacerdos in hoc Sacramento esse iudex non solum quoad absolendum, vel negandū absolutionis beneficium, sed etiam quoad totum id, quod ex Christi institutione fieri, & præscribi potest; atqui constat ex sensu Ecclesiæ, & ex Concilijs in hoc Sacramento iuxta Christi institutionem posse iniungi satisfactionem, cum ea sit pars huius Sacramenti ab eo instituta, igitur sacerdos in eâ præscribendâ est iudex; reus autem tenetur parere iusto iudicis præcepto, & proinde penitens tenetur parere sacerdoti penitentiam iniungenti.

Confr. Constat hoc iudicium non solum esse reconciliatum, sed etiam vindicatum, neque potest penitens se subijcere ad obtinendam absolutionem in hoc iudicio, quin debeat esse paratus subire onus iuxta naturam iudicii, si ergo sacerdos aliquam penitentiam iniungat, penitens, per se loquendo, tenetur eam acceptare, & implere.

Prob. 4. penitens non minus tenetur suo modo consulere integritati Sacramenti, quàm sacerdos, si ergo sacerdos teneatur communiter imponere satisfactionem, vt consulat integritati Sacramenti prout potest ex sua parte, eandem tenebitur penitens acceptare, cum ea pars per penitentem poni debeat.

Nec obstat, quod satisfactio solum sit pars integralis, sine quâ essentia, & valor Sacramenti possit consistere, quia non propterea potest pro nudo arbitrio negligi absque graui peccato.

Ex dictis facillè patet solutio argumentorum, quæ adferunt Scotus, & Nauarr. quod penitens possit se subijcere sacerdoti pro remissione culpe, non subiiciendo se pro taxatione penæ, ex dictis enim patet id esse falsum, cum debeat se subijcere iuxta conditionem huius iudicii, & iuxta potestatem sacerdoti concessam.

2. Quod penitens non teneatur in hac vitâ satisfacere pro pena temporalis, sed possit saltem sine graui peccato velle satisfacere in aliâ, vnde non teneatur acceptare penitentiam per modum punitionis, non teneatur etiam eandem acceptare per modum medicinæ, cum alijs vti possit; ad quod respondetur, hæc quidem ostendere penitentem ad ea non obligari ex naturâ rei; non tamen ostendere non

Respons.
Auctor.
teneri acceptare & implere.

Prob. 1.
pars ex
Trid.

Prob. 2.

Prob. 3.

Prob. 4.

102.
Argumenta
Soti &
Nauarr.
in contrariu
soluuntur.

posse obligari ex iusto alterius praecepto, alioquin ex consimili rationatione probaretur eum non posse in illo iudicio obligari in conscientia ad poenam subeundam, cum ad eam non obligetur extra iudicis praeceptum.

Dico ergo, quod ex dictis pateat poenitentem teneri eam acceptare utroque modo, quia faciens habet potestatem, tanquam iudex illum obligandi ad poenam à se taxatam, habet etiam auctoritatem medicinam illi praescribendi, quam tenetur acceptare.

Tertium.

3. Quod si poenitens teneretur acceptare poenitentiam, teneretur acceptare condignam, quamvis gratissimam pro gravissimis peccatis: ad quod responderetur, licet id sit verum, spectata poenitentis, cuius bono potissimum consuli debet, ad id non teneri, obligari nihilominus posse ad eam, quae omnibus spectatis, non potest merito censeri immoderata.

103.

Petitio 2.

Resp. neg.

Queres an aliae sententiae non sint probabiles, ita ut aliquis possit se secundum illas dirigere? Resp. non videri, quia 3. sententia ita clare deducitur ex Trident. & ex natura iudicij poenitentiae, videturque hoc tempore ita certa, ut non videatur posse absque temeritate negari, ut etiam censet Suarez disp. 38. sect. 7. conclus. 1. videri etiam potest Henriquez lib. 3. cap. 20. num. 2.

Coroll.

Poenitentia absque temporis determinatione imposita, non debet diu differri, sine rationabili causa.

Ex his colligi potest, quod quando confessarius praescribit poenitentiam absque temporis determinatione, poenitens non debeat diu differre eius executionem, scilicet sine rationabili causa, tum quia praeceptum absolute latum non potest diu differri absque causa, tum quia poenitens non debet diu differre integritatem, & complementum Sacramenti.

Aduerte propter omissionem poenitentiae praecedentem confessionem non debere repeti, nam sequens peccatum quod in illa omissione committitur, non reddit prius Sacramentum invalidum, neque contrarium ullam speciem habet probabilitatis.

104.

Peccatum in omissionem poenitentiae commissum non reddit priorem confessionem invalidam.

Queres, an multiplex peccatum committatur, omitendo poenitentiam iniunctam?

105.

Petitio 2.

Resp. 1.

Resp. 1. omnino videri multiplex peccatum, si poenitens rem iniunctam ex alio cap. tenebatur ponere, v.g. ex praecepto, vel voto, cum illa obligationes sint diversae rationis, nam iuxta communem sententiam per praeceptum materia redditur necessaria in ea virtute, in qua versatur, obligatio voti est obligatio promissionis, at poenitens tenetur adimplere poenitentiam etiam ut Sacramentum habeat partem integram, atque adeo haec obligatio est alterius rationis à praecedentibus, pertinet ad religionem.

Resp. 2.

pro-

babiliter

negligens

poenitentiam

licet alias

indebitam

dupliciter

peccat.

Resp. 2. non videri improbabile, quod licet poenitens aliunde non teneatur ponere opus iniunctum in poenitentiam, negligendo duplex peccatum committat, vnum contra religionem, de quo iam diximus, aliud contra honestatem virtutis, in cuius materia versatur res imposita in poenitentiam, probatur, talis non solum est causa, cur Sacramentum careat parte integrali absque iusta causa, sed etiam negligit praeceptum iudicis in re graui, ut suppono, quae res etiam praecipitur iuxta suam conditionem naturalem, ita ut confessarius praecipiat actum obiectionis talis, vel talis virtutis.

106.

Petitio 3.

Negat.

Vasq.

Rursus queres, an sacerdos possit iniungere poenitentiam grauem, solum obligando sub ve-

niali negat. Vasquez supra num. 4. sequiturque ex sententia variorum, qui negant legillatorem posse in materia graui solum obligare sub veniali, quia licet situm sit in eius voluntate obligare vel non obligare, seu facere materiam necessariam, vel non necessariam: supposito tamen quod velit obligare, non pendet ab eo, ut tanta vel tanta inducatur obligatio, sed per modum naturae sequitur ex conditione materiae.

Vetum non est improbabile id posse quia obligatio effectiue oritur ex voluntate confessarii, qui non tenetur influere ad aequatam capacitatem materic, quod etiam de legillatore alibi censuimus, tali ergo casu poenitens negligendo adimplere satisfactionem, solum peccabit venialiter etiam quia parte negliget ponere partem Sacramenti, quia solum tenetur eam ponere iuxta praescriptum confessarii, quemadmodum tamen quando confessarius nihil explicat, non censetur praescribere poenitentiam liberè mandandam executioni, sed obligat poenitentem, ita nisi contrarium sufficienter explicet, censetur velle obligare iuxta materic capacitatem, atque adeo, per se loquendo, grauius in materia graui.

Dico, in materia graui, quia si poenitentia iniuncta sit parua secundum prudens iudicium, eius ommissio solum est venialis, similiter ommissio paruae partis magnae poenitentiae. addit Suarez sect. cit. num. 3. poenitentiam non obligari sub mortali implere poenitentem pro venialibus iniunctam, quod etiam sentit Vivaldus supra num. 16. vel etiam impositam pro mortalibus aliis legitimis subiectis etiam, forte quia causa, ex qua oritur potest huiusmodi obligatio, non censetur graui, nec integritas Sacramenti in his censetur grauius obligare, unde in his circumstantiis sacerdos non peccaret grauius, non imponens poenitentiam.

Henriquez tamen supra num. 3. censet utroque illo casu poenitentem obligari sub mortali, si poenitentia sit graui, cuius sententia videtur probabilior, potest autem confessarius interdum prudenter pro solis venialibus poenitentiam grauem iniungere, ut si iudicet id moraliter necessarium, ne poenitens parui faciat venialia cum periculo cadendi in mortalia.

Aduerte pro dubio complemento, quod cum per indulgentias homo possit etiam poenitentiam remissionem acquirere ex opere operato, atque adeo subtrahere materiam satisfactionis sacramentalis poenitentem ventem indulgentiis, quae possint videri non minores debito poenae, non peccare, non adimplendo poenitentiam, quando ea in solam satisfactionem imponitur, ut docent varij, videri potest Vivaldus supra num. 34. Beilarminus lib. 1. de indulgentiis cap. 8. Suarez disp. 50. sect. 2. num. 6. & sequentibus, & indicat Innocentius tertius cap. cum ex eo de poenitentiis, & remissionibus, dicens, per indifferetas, & superfluas indulgentias poenitentialem satisfactionem eneruari, quod dici non posset, si per indulgentias non posset tolli obligatio implendi satisfactionem sacramentalem.

Dico, quando ea in solam satisfactionem imponitur, quia si imponatur, ut medicina, non obstantibus indulgentiis remanet obligatio illam implendi. Communes tamen poenitentiae non videtur multum hanc posteriorem rationem participare, atque adeo per vsum indulgentiarum, quae moraliter non sint minores debito poenae, videtur possit cessare.

cessare necessitas penitentiam sacramentalem implendi, quamvis consultus sit eam nunquam negligere, cum homo non possit moraliter scire, quantum poena persolvere debeat, & quantum lucretur per indulgentias, quā de re aliqua rursus specialius infra dicemus de indulgentijs.

D. V. B. I. V. M. IX.

Virum unus sacerdos possit mutare penitentiam ab alio impositam?

SUPPONO 1. penitentiam, quæ omnibus spectatis est intolerabilis, posse etiam ab alio declarari non obligare, siue quia spectatis peccatis, quæ clauibus sunt subiecta, & necessitate ea cauedi in futurum, sit manifestè nimis grauis, siue sit aperte nimis grauis, spectatā penitentis conditione, ubi tamen

Aduertere, si penitentia siue iniuncta, & adimpletio saltem vnius partis non possit merito censeri nimis graue onus, non posse totam omitti, quia licet clauis erret quoad tantam, vel tantam penitentiam, non tamen errat quoad omnem partem in ea inclusam, & penitens excusatus à tantā, non idcirco statim excusatur ab omni eius parte, quam sacerdos potuit, & impleuit saltem voluit precipere.

Suppono 2. cum qui potest concedere indulgentias, posse penitentiam commutare, quatenus imponitur in vindictam, quod aperte supponit Innocentius tertius cap. cum ex eo, in fine superioris dubij citato. quia vi indulgentiarum etiam penę relaxantur ex opere operato, atque ita per medium omnia officia subtrahitur materia satisfactionis, seu debitum poenę pro peccato, & ex consequenti obligatio satisfactionis sacramentalis, his præmissis.

Aliqui dicunt superiorem posse mutare penitentiam iniunctam ab inferiore, non verò e contra, quia inferior nihil potest in præcepto superioris, licet possit superior in præcepto inferioris. verum ea doctrina varijs non placet, & merito, quia licet simplex sacerdos debeat recipere iurisdictionem à superiore, vel saltem applicationem materiam, habita tamen iurisdictione, non absoluit tantquam alicui homini subordinatus, sed immediate tantquam Christi ministri, in cuius persona immediate hoc iudicium exercet, ita vt sub illo quouis sacerdos in foro penitentia sit supremus iudex, vnde nullus potest præceptum alterius in hoc foro impositum mutare, ex eo quod sit eius superior.

Confr. si ex eo cap. aliquid posset, posset valde tollere obligationem satisfaciendi, quamvis nihil aliud iniungeret, cum superior possit liberare à præcepto inferioris, posset etiam reuocare penitentes etiam inuitos ad suum tribunal, cum superior possit reuocare, & rursus cognoscere de causis cognitis à suo inferiore, saltem id posset summus Pontifex, qui hac in parte deberet eam tantquam supremus princeps.

3. posset totum iudicium inferioris irritare, quæ omnia sunt falsa, & inaudita in Ecclesiā, & tamen videntur sequi ex huiusmodi principio, quæ enim aliquid possit tantquam superior in vnam partem causæ, & non aliam: & quomodo de hoc, vel ex institutione Sacramenti, vel ex principijs Theologicis, aut moralibus potest constare? Melius ergo

alij censent non esse faciendum vllum discrimen inter superiorem, & inferiorem, sed si superior possit mutare penitentiam ab inferiore iniunctam, posse etiam hunc mutare penitentiam iniunctam à superiore, quando saltem non est imposita propter casus reſeruat.

Est ergo satis communis sententia quod quilibet confessarius siue æqualis siue inferior possit audita confessione mutare penitentiam ab alio iniunctam, si penitentia iniuncta sit propter peccata, à quibus alioquin potuisset primò absolueri, quia penitens non obstante Sacramento potest causam secundò clauibus subijcere, & sententiam subire, & proinde secundus confessarius potest penitentiam eidem imponere perinde ac si peccata nunquam confessus fuisset, & ita priorem mutare.

Dixi, à quibus alioquin potuisset primò absolvere, quia si non potuerit primò causam cognoscere, non poterit circa illam quidquam operari, atque ideo communiter Doctores censent inferiorem non posse mutare penitentiam iniunctam propter casus reſeruat, quia alioquin multum præiudicaretur reſeruationi, & disciplina ecclesiastica enervaretur. varij tamen probabiliter censent, quod quando causa subest, & est difficilis recursus ad superiorem inferior possit ex tacito illius consensu mutare penitentiam ab eo iniunctam propter casus reſeruat.

Et hæc dicta sunt probabilia, & in praxi tutum propter auctoritatem Doctorum, tum quia ratio est satis probabilis, si tamen rei naturam spectemus, non videntur ita certa. quod enim aliquis possit secundò eadem peccata subijcere, solum sequitur quod possit secundò ab eis absolui & gratiam consequi, non verò sequitur, quod præceptum prioris elidi possit, & mutari: licet enim secundum eandem causam possit cognoscere, non sequitur, quod circa prius iudicium quidquam possit, & proinde cum ratione prioris iudicii penitens teneatur præcepto confessarii parere, & eo præcipiente ponere partem integram Sacramenti, non ita apparet quod penitentia à primo imposita possit per alios mutari.

Sed, vt dixi, aliud in praxi est tutum. vt tamen mutetur penitentia causa rationalis subieſſe debet, v. g. notabile grauamen in ea adimplendā, vnde cumque illud oriatur, siue ex debilitate, siue ex fragilitate, siue alia extrinſeca obligatione, &c. quod prudens confessarius potest perpendere. quod casu non est absurdum prius Sacramentum carere parte solum integrali.

Sed queri potest, num penitentia mutari possit, licet peccata, propter quæ est imposita, non recenseantur, secundò affirmant Viêt. num. 211. Natr. cap. 26. num. 22. Tol. lib. 3. cap. 11. num. 12. Sa. verbo satisfactio num. 5. Henriquez lib. 5. cap. 22. num. 1. intelligunt autem, modò instituitur aliorum confessio.

Verum alij communiter negant, quod est omnino verius extra casum indulgentiarum, quia Communis hæc poenæ mutatio fit per modum impositionis est reſpectu sacramentalis satisfactionis, quam sacerdos non potest extra Sacramentum imponere, item est actus iudicialis in foro penitentia, ergo requirit in eo causæ cognitionem.

Ex hac secundā ratione sequitur, quod licet aliquis confiteatur alia peccata, non possit mutari penitentia alijs iniuncta, quia ex supposito non habetur horum notitia in secundā confessione, &

112. Communis sententia quemvis confessarius posset mutare auditā confessione si ab illis peccatis potuit primò absolueri.

Probabiliter ex causa & quando est difficilis recursus ad superiorem potest inferior mutare penitentiam propter reſeruatam iniunctam.

113.

114.

Peritio, Affirmatio, Viêt. Natr. Tol. Henriquez.

Coroll.

per consequens non potest actus iudicialis circa illa exerceri. adde quod absque causæ cognitione confessarius non possit prudenter penitentiam taxare, & proinde nec priorem mutare, vel moderari.

117.
Coroll. alt.
rum.

Ex priori ratione sequitur, quod ne quidem id possit ipse confessarius, qui penitentiam iniunxit, quia extra Sacramentum non potest actum iudiciale exercere, & sacramentalem penitentiam imponere. idem tamen potest mutare, quando moraliter censetur in eodem actu iudicii perseverare, ut si penitens petat pauld post absolutionem suam penitentiam mutari; si omnibus spectatis iudicium censetur ita completum, ut penitens non censetur amplius in eodem perseverare, non potest mutare, nisi repetita confessione, quod vno verbo fieri potest, si confessarius præcedentis confessionis meminerit, dicendo se illa peccata clauibus subijcere, & cupere penitentiam mutari.

Præter modum, quo pœna tollitur per satisfactionem, sunt duo alij, scilicet per satisfationem in purgatorio, & per indulgentias, de quibus ad complementum materiæ de penitentia aliquid dicere non videtur à proposito alienum. itaque

QUESTIO XIII.

De purgatorio.

DUBIUM I.

Utrum detur purgatorium?

1.

Bellarmin.
Valent.

A c de re occasione Hæreticorum nostri temporis fuscè, & doctè scripserunt varij recentiores, qui de controuersijs tractarunt, ac inter cæteros Bellarminus lib. 1. de purgatorio. Valentia tomo 4. disp. 11. quæst. 1. puncto 1. hanc enim veritatem negarunt varij tam antiqui, quam nostri temporis Hæretici, ut videre licet tum apud alios, tum apud prædictos authores lib. cit. cap. 2. & puncto cit. §. 5. qui referunt quod Lutherus primò quidem censuerit dari purgatorium, non tamen posse ex scripturâ probari, postea docuerit id posse probari, & tandem purgatorium absolute negarit. quæ secuti sunt alij recentiores Hæretici, contra quorum errorem statuitur conclusio.

2.
Conclaf.
Cathol.
purgato-
rium.
Florent.
Trident.

Fide certum est dari purgatorium, in quo iustorum animæ non plenè à peccatis purgata post mortem satisfaciuntur. definitur in Conc. Flor. decreto de purgatorio, & in Trident. sess. 6. can. 30. videri potest decretum de purgatorio, sess. 25.

Prob. 2. ex
Script.
2. Machab.
11.

Probatur 1. ex Scripturâ 2. Machabæorum 12. Iudas Machabæus factâ collatione duodecim milia drachmas argenti misit Hierosolymam offerri pro peccatis mortuorum sacrificium, bene, & religiosè de resurrectione cogitans &c. quod approbans scriptura subiungit: sancta ergo, & salubris est cogitatio pro defunctis orare, ut à peccatis solvantur. ex quo loco cum variaz fidei veritates pateant, ut animæ immortalitas, resurrectio mortuorum, quod remissa culpa non semper tota pœna simul remittatur, quod animæ defunctorum suffragijs viuorum iuari possint, tum peculiariter ostenditur veritas purgatorii. quamuis enim ipsum nomen purgatorii non ponatur: Scriptura tamen ita loquitur, ut rem nomi-

ni subiectâ declarat. supponit enim animas posse decedere ex hac vitâ non plenè purgatas, & puniri, donec vel perfectè passæ fuerint pro peccatis remissis, vel auxilio viuorum sit illi subuentum. ergo partim supponit, partim declarat esse purgatorium, in quo huiusmodi animæ puniuntur, cum hæc punicio alicubi fieri debeat.

Contra hunc locum clarissimum obiciunt Hæretici 1. quod liber Machabæorum non sit canonicus, sed id falsum esse pater ex Concil. Carthaginensi 3. cap. 47. Augustino lib. 8. de ciuitate Dei cap. 36. docente libros Machabæorum tanquam Canonicos ab Ecclesiâ recipi, & lib. 2. contra epistolam Gaudentii cap. 23. dicente, & hanc quidem Scripturam, quæ appellatur Machabæorum, non habent Iudæi, sicut legem, & prophetas &c. sed recepta est ab Ecclesiâ non inutiliter, si sobriè legatur.

Obiicies, dicit: si sobriè legatur, quâ loquendi formâ significat non habere infallibilem auctoritatem, sed solum posse recipi, tanquam valem librum.

Resp. negando assumptum: quia per illa verba Augustinus non vult quidquam detrudere auctoritati libri, sed solum monere non imitanda exempla eorum, qui se occiderunt, quorum ibi mentio, & quorum exemplo suum errorem confirmabant Donatistæ, ut satis pater ex cap. cit. nec obstat quod cap. 14. laudetur Razias, qui se occidit, quia, ut August. cap. 23. cit. non laudatur, quod pie, & sanctè fecerit, sed solum quod fortiter, & viriliter. vnde ibidem dicitur: istam eius mortem mirabiliorem quam prudentiorem narrant, quemadmodum facta esset, non tanquam facienda esset, scriptura laudauit.

Obiiciunt 2. quod ii, pro quibus sacrificia fuerunt oblata, mortui sint in peccato mortali, cum, ut pater ex antecedentibus eiusdem cap. 12. inuenta fuerint sub tunicis interfectorum de donariis idolorum, à quibus lex prohibet Iudæos, scilicet Deuteronomij 7. censent ergo id à Iuda factum per modum officij, & ad declarandum affectum. sed quidquid sit de eo, an interfecit mortaliter peccauerint occultè accipiendo aliquid lege prohibitum, ex sententiâ citatâ clare constat id non esse factum à Iuda solius officij causâ, & ad declarandum apud alios affectum erga defunctos: si enim nihil aliud spectasset, quâ ratione Scriptura ex eius facto intulisset: sancta ergo, & salubris est cogitatio pro defunctis orare, ut à peccatis solvantur? ut quid ex facto Iudæ hortatur ad orandum pro defunctis, & quidem ut solvantur à peccatis, si id solum fecerit ad declarandum affectum, non verò ut eorum animabus consuleret?

Resp. ergo 1. potuisse aliquos solum venialiter peccare, quod sibi persuaserint id non fuisse gratè prohibuit.

Resp. 2. si fortè in eo mortaliter peccarint, potuisse saltem aliquos per contritionem perfectam de eo peccato conceptam illius remissionem consequi.

Resp. 3. quidquid sit de eo, quod assumitur, num scilicet reipsa mortaliter peccauerint nec ne, Iudas moueri potuit ad sacrificia offerenda eo quod existimauerint potuisse fieri, & fortè reipsa factum, quod aliqui in gratiâ decesserint: quibus tamen restaret aliquid pœne persolgendum, idque iuxta communem conceptum de purgatorio, qui Iudæ persuasionem satis indicat scriptura dicens: & quia considerabat (scilicet Iudas) quod his, qui cum